

14. 1. 2020

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Povinnost péče řádného hospodáře jednatele společnosti s ručením omezeným

Klíčovou povinností jednatele (či obecněji statutárního orgánu) společnosti je povinnost jednat s péčí řádného hospodáře. Tento článek se zaměřuje na zákonnou úpravu, soudní výklad a důsledky porušení povinnosti jednat s péčí řádného hospodáře.

Jednotlivé prvky péče řádného hospodáře

Jednatel společnosti se v souladu s ustanovením § 159 odst. 1 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „OZ“), zavazuje, že bude svou funkci vykonávat s (i) nezbytnou loajalitou, (ii) potřebnými znalostmi a (iii) pečlivostí.

Podle názoru Nejvyššího soudu je součástí nezbytné loajality povinnost jednatele dát při rozhodování přednost zájmům společnosti před zájmy svými či zájmy třetích osob, včetně zájmů společníka, který jej do funkce jednatele vahou svých hlasů prosadil.[\[1\]](#)

Weinhold Legal

Povinnost vykonávat funkci s potřebnými znalostmi vykládá Nejvyšší soud tak, že jednatel je povinen jednat informovaně, tedy při konkrétním rozhodování využít rozumně dostupné (skutkové i právní) informační zdroje a na jejich základě pečlivě zvážit možné výhody i nevýhody (rozpoznatelná rizika) existujících variant podnikatelského rozhodnutí. Splnění této povinnosti je ovšem nezbytné posuzovat z pohledu skutečností, které jednatelem byly či při vynaložení příslušné péče (při využití dostupných informačních zdrojů) mohly a měly být známy v okamžiku, v němž dotčené podnikatelské rozhodnutí učinil. Rozhodnutí jednatele nelze posuzovat podle skutečností, které se udály či vyšly najevo teprve poté, kdy bylo přezkoumávané podnikatelské rozhodnutí učiněno.[\[2\]](#) Jednatel nemusí být vybaven všemi odbornými znalostmi, schopnostmi či dovednostmi, potřebnými pro výkon veškerých činností, spadajících do působnosti statutárního orgánu. Nicméně nemá-li pro zařízení záležitosti spadající do výkonu jeho funkce potřebné odborné znalosti, je povinen zajistit její posouzení osobou, jež potřebné znalosti má; součástí péče řádného hospodáře je přitom schopnost rozpoznat, které činnosti již není s to vykonávat či které potřebné znalosti a dovednosti nemá.[\[3\]](#)

V souladu s ustanovením § 159 odst. 2 OZ vykonává jednatel svou funkci osobně, to však nebrání tomu, aby pověřil výkonem činností spadajících do jeho působnosti jinou osobu. Je však jeho povinností prověřit, zda jde o osobu kvalifikovanou, vytvořit jí podmínky pro výkon svěřené působnosti a efektivně kontrolovat, zda a jak je svěřená působnost vykonávána.[\[4\]](#) Nejvyšší soud ve svém nedávném rozhodnutí[\[5\]](#) judikoval, že jestliže jednatel svou funkci zastává toliko formálně, tj. ve skutečnosti funkci nevykonává a plnění povinností statutárního orgánu bez dalšího přenechává

druhému jednatele, popř. zaměstnancům společnosti, a ani nekontroluje, jak je společnost řízena a jak jsou její záležitosti spravovány, nelze zpravidla než uzavřít, že nejedná s péčí řádného hospodáře. V tomto konkrétním případě šlo o situaci, kdy jednatel zcela přenechal řízení společnosti druhému jednatele, a tím, že nenastavil žádné kontrolní mechanismy a neprováděl žádnou kontrolu toho, jak je společnost spravována a řízena, umožnil, aby tento druhý jednatel vybíral z účtu společnosti peněžní prostředky a používal je pro svou osobní potřebu.

Pravidlo podnikatelského úsudku (business judgement rule) a pokyny valné hromady

Zákonodárce stanovil pro péči řádného hospodáře relativně tvrdá pravidla, což by mohlo vést ke snížené ochotě jednatele při výkonu funkce riskovat. Od členů statutárního orgánu se přitom očekává, že budou při řízení společnosti podstupovat kalkulované riziko, využívat mezer na trhu a využívat obchodní příležitosti. Ustanovení § 51 odst. 1 zákona č. [90/2012](#) Sb., o obchodních společnostech a družstvech, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZOK“), chrání jednatele před odpovědností za negativní následky jeho jednání, ovšem pouze tehdy, mohl-li při svém podnikatelském rozhodování v dobré víře rozumně předpokládat, že jedná informovaně, v obhajitelném zájmu společnosti a s nezbytnou loajalitou.

Povinnost jednat s péčí řádného hospodáře není dotčena ani tím, že jednatel může v souladu s ustanovením § 51 odst. 2 ZOK požádat valnou hromadu o udělení pokynu týkajícího se obchodního vedení. Výčet toho, co spadá do obchodního vedení společnosti, uvedl ve svém nedávném rozhodnutí [\[6\]](#) Nejvyšší soud.

Důsledky porušení péče řádného hospodáře

Posuzuje-li soud, zda bylo určité jednání jednatele učiněno v souladu s požadavkem péče řádného hospodáře, musí (mimo jiné) přihlídnout ke všem okolnostem projednávané věci; zpravidla nelze učinit paušální závěr, podle něhož by určité jednání bylo vždy v rozporu s péčí řádného hospodáře. [\[7\]](#) Judikatura rovněž dovodila, že jednatel odpovídá za řádný výkon funkce, tedy výkon funkce v souladu s péčí řádného hospodáře, nikoliv za výsledek své činnosti. Jedná-li s péčí řádného hospodáře, není povinen hradit společnosti škodu, byť by v důsledku takového jednání vznikla.

Vzhledem k převažujícímu názoru odborné veřejnosti, že porušení péče řádného hospodáře je porušením smluvní povinnosti, má jednatel, který nejednal v souladu s péčí řádného hospodáře, podle ustanovení § 2913 odst. 1 OZ povinnost nahradit škodu z toho vzniklou. Citované ustanovení je založené na koncepci objektivní odpovědnosti, tedy odpovědnosti bez ohledu na zavinění, s možností liberace. Liberační důvod uvedený v ustanovení § 2913 odst. 2 OZ stanoví, že povinnosti k náhradě se jednatel zproští, prokáže-li, že mu ve splnění povinnosti dočasně nebo trvale bránila mimořádná nepředvídatelná a nepřekonatelná překážka vzniklá nezávisle na jeho vůli. Pro úplnost je vhodné uvést ustanovení § 3 odst. 2 ZOK, ze kterého lze dovodit, že jednatel je povinen nahradit rovněž nemajetkovou újmu. Poruší-li povinnost péče řádného hospodáře vícero jednatelů, nahradí způsobenou újmu společně a nerozdílně v souladu s ustanovením § 2915 OZ.

Nenahradil-li jednatel společnosti škodu, kterou jí způsobil porušením povinnosti při výkonu funkce, ačkoli byl povinen škodu nahradit, ručí podle § 159 odst. 3 OZ věřiteli společnosti za její dluh v rozsahu, v jakém škodu nenahradil, pokud se věřitel plnění na společnosti nemůže domoci.

Jednatel, který porušil povinnost péče řádného hospodáře, je rovněž povinen dle ustanovení § 53 odst. 1 ZOK vydat společnosti prospěch, jenž v souvislosti s porušením získal. Není-li vydání prospěchu možné, nahradí jej v penězích.

V neposlední řadě může být jednatel z funkce vyloučen tzv. diskvalifikačním rozhodnutím soudu za

podmínek stanovených v ustanoveních § 63-67 ZOK. Poruší-li zákaz, který mu byl uložen rozhodnutím o vyloučení, ručí za splnění všech povinností společnosti, které vznikly v době, kdy vykonával přes zákaz činnost člena jejího statutárního orgánu, ač se jím nestal anebo jím být přestal. Soud dále může, v souladu s ustanovením § 68 ZOK, na návrh rozhodnout o tom, že jednatel společnosti ručí za splnění jejích povinností, jestliže bylo rozhodnuto, že je společnost v úpadku, a jednatel hrozící úpadek v rozporu s péčí řádného hospodáře neodvracel.

Porušení péče řádného hospodáře může mít, mimo soukromoprávní, rovněž trestněprávní následky (např. trestný čin porušení povinností při správě cizího majetku nebo trestný čin zneužití informace v obchodním styku).

Závěrem lze shrnout, že jednatel společnosti s ručením omezeným má povinnost jednat s péčí řádného hospodáře, tedy povinnost vykonávat funkci statutárního orgánu s nezbytnou loajalitou, potřebnými znalostmi a pečlivostí. K výkladu jednotlivých pojmů, z nichž se péče řádného hospodáře skládá, poskytl Nejvyšší soud řadu rozhodnutí, která jsou zmíněna výše a s nimiž doporučuji, aby se jednatelé seznámili. Poruší-li jednatel povinnost jednat s péčí řádného hospodáře, musí být připraven čelit negativním důsledkům takového jednání, počínaje odpovědností za újmu a konče trestním stíháním. Uvedené platí i pro další členy volených statutárních orgánů právnických osob.

Tomáš Novák

[Weinhold Legal, v.o.s. advokátní kancelář](#)

Na Florenci 2116/15
110 00 Praha 1

Tel.: +420 225 385 333
e-mail: wl@weinholdlegal.com

---

[1] Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. 6. 2018, sp. zn. 29 Cdo 3325/2016, uveřejněný pod číslem 88/2019 Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek

[2] Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 26. 10. 2016, sp. zn. 29 Cdo 5036/2015, uveřejněný pod číslem 131/2017 Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek

[3] Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. 8. 2013, sp. zn. 29 Cdo 2869/2011

[4] Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 25. 1. 2012, sp. zn. 29 Cdo 134/2011

[5] Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 18. 9. 2019, sp. zn. 27 Cdo 844/2018

[6] Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 11. 9. 2019, sp. zn. 31 Cdo 1993/2019:

„Z judikatury Nejvyššího soudu se podává, že pod obchodní vedení společnosti spadá např. rozhodování:

- 1) o provozních záležitostech společnosti, např. o zásobování, odbytu či reklamě,*
- 2) zda a jaký majetek společnost nabude, či naopak převede na třetí osobu,*
- 3) zda (a jak) společnost bude vymáhat pohledávky za svými dlužníky,*
- 4) zda společnost uhradí svůj závazek,*
- 5) o přemístění provozovny společnosti do nových prostor, neboť stávající prostory jsou nevyhovující,*
- 6) o řízení zaměstnanců, o náborech zaměstnanců, vytváření pracovních úkolů pro zaměstnance, vzdělávání a rozvoje zaměstnanců a jejich hodnocení, včetně rozhodnutí o výši a formě odměňování zaměstnanců nebo o prodeji bytu zaměstnanci za konkrétní kupní cenu,*
- 7) jakým způsobem bude financován provoz společnosti,*
- 8) zda společnost jako investor uzavře smlouvu o spolupráci na realizaci projektu a zda za tímto účelem poskytne dodavateli půjčku (úvěr).“*

[7] Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 30. 8. 2017, sp. zn. 29 Cdo 5279/2016

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Prekluze důvodu neplatnosti VH](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Proč dnes více než polovina M&A transakcí ve střední Evropě nekončí podpisem](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. - zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční](#)

proměnná